Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

Мова – це проект, успіх або невдача якого, найяскравіше покаже, чи відбулася тут окрема держава…
Анатолій ЗАГНІТКО, письменник

№ 33 (396)
16 серпня 2012 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

СПРОТИВ У КИЄВІ

А ХТО НА ВАРТІ?..

Триває голодування під Українським домом як протест проти по-шахрайському ухваленого Верховною Радою і лукаво підписаного Литвином і Януковичем закону, який ущемлює українську мову як єдину державну в Україні. У минулому числі «Галицька Просвіта» подала позицію протестувальників від нашою краю. Нині продовжуємо розповідь про них.

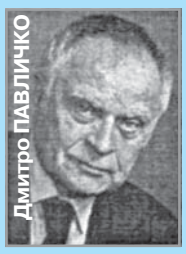
Емілія БЕРЕЖНИЦЬКА, 70 років, голова Спілки художників «Коломия», м. Коломия:

– Наша влада не прислухається до нашого голосу. Вона не зважає на мій вік, на те, що голодую. Я очолюю Спілку художників «Коломия», мої роботи відомі в Україні, й не тільки. Не розумію тих українців, які їдуть за кордон шукати кращого життя. Мати такі землі, таке багатство, і це все кидати – нерозумно. Треба шукати шляхи вирішення проблем самостійно, ніхто не може відібрати у нас право вибору. Прикро, коли розпадаються сім'ї, страждають діти і наша нація біднішає. Нам необхідно викреслити зі своєї свідомості оцей «комплекс меншовартості», над яким століттями працювали наші колонізатори. Я закликаю українців пишатися собою.

Хочу побажати нашому народові бути самодостатнім, а не сподіватися на «доброго царя». Можна досягти успіху, якщо дбати про власну землю самостійно, перейматочись своїм громадянським обов'язком. Наші матеріальні блага – в чужих руках. Але якщо ми не здамо духовні висоти, то здобудемо й економічні… Наш народ – незламний! Ми зберемося з силами й обов'язково подолаємо зло…

ПРЯМА МОВА

«ВАША ПАРТІЯ, ПАНІ КОРОЛЕВСЬКА, Є ПРОЕКТОМ ПАРТІЇ РЕҐІОНІВ»

Дмитро ПАВЛИЧКО

Пані Королевська, ходять чутки про те, що я нібито підтримую діяльність вашої партії «Україна – Вперед!» (неграмотна назва, має бути – «Україно, вперед!»). Але я звертаюся до вас із цим відкритим листом, щоб висловити своє глибоке невдоволення вашою політичною діяльністю взагалі.

Коли ви були членом партії «Батьківщина», ви висунули Юлію Тимошенко на Нобелівську премію миру. Я дізнався про це і хотів вам допомогти в цьому. Я поїхав з вами до Брюсселя, щоб там, перед членами Європейського парламенту, виступити з арґументацією на підтримку кандидатури Тимошенко на Нобелівську премію миру. Я це зробив. Але ніякої нашої співпраці у мене з вами не могло бути й не буде. Тому що, проаналізувавши установчий з'їзд вашої партії, де ні слова не було сказано на захист української мови як єдиної державної мови в Україні, де взагалі йшла порожня балачка про якусь молоду політичну силу, я зрозумів, що ваша партія профінансована владними структурами, є проектом Партії реґіонів.

Ви покликані Президентом у боротьбі з опозиційними силами, на чолі яких стоять Тимошенко і Яценюк. Ваше завдання полягає в тому, щоб зібрати трохи голосів від необізнаних громадян, але кожен голос, який буде відданий за вашу партію, – це ніж у спину справжнім опозиційним силам.

Дмитро ПАВЛИЧКО

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Дати бій мафії

Екс-міністр внутрішніх справ Юрій Луценко закликає українців покласти край владі Януковича на цих парламентських виборах. Про це йдеться в його останньому слові, виголошеному на суді. Луценко закликав українців «дати мафії бій, всіма доступними способами відстоювати свої права і переконання».

Ватикан нагородив Тимошенко

Екс-прем'єр-міністра Юлію Тимошенко нагородили Міжнародною премією Боніфація VIII. Про це повідомив екс-губернатор Харківщини Арсен Аваков на своїй сторінці в «Facebook». Він наголошує, що Академія Боніфація – одна з найавторитетніших гуманітарних установ при Святому престолі папи римського. Аваков зазначає, що премію ім. Боніфація VIII заснував у 2003 році папа римський Іван Павло II.

Повернення караїмів

У вересні в Національному заповіднику «Давній Галич» відбудеться Міжнародна наукова конференція «Караїми та їхня роль у контексті світової спільноти». Програма передбачає роботу в релігієзнавчому, історичному та культурологічному напрямах. Наразі в Музеї караїмської історії готуються до оновлення експозиції. За словами директора закладу Ярослава Поташника, чинну експозицію доповнять. Вона знайомить відвідувачів із релігійними та культурними традиціями тюркомовного народу – караїмів, із суспільним та побутовим життям караїмської громади Галича.

Влада проти народу

Липень став найбільш протестним місяцем цього року: в середньому щодня в Україні відбувалося по 13 протестів. Про це свідчать дані Центру дослідження суспільства. Пік протестів припадає на перший тиждень липня (153 події) і є наслідком ухвалення закону про мови. Також у липні зафіксовано 101 неґативну реакцію влади на протести – максимальний показник за останні три роки.

Подарували рентгенапарат

У Коломийській дитячій лікарні відбулося відкриття оновленого рентгенівського кабінету. Обласне управління охорони здоров'я закупило новий сучасний рентгенапарат з системою цифрової обробки знімків, що підвищує якість зображення та удосконалює рівень діагностики.

НАШІ СВЯТА

ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЄ. СПАС

«По шістьох днях узяв Ісус Петра, Якова та Івана, його брата, й повів їх окремо на високу гору і преобразився перед ними, і обличчя Його засяяло, наче сонце, а одежа побіліла, наче світло…»

«Я – світло світу», – сказав Христос. Бувши другою Божою Особою, Ісус є вічним світлом. Тому багато святих і великих учителів Церкви: св. Григорій Богослов, св. Кирило Олександрійський, св. Максим Ісповідник, св. Андрій Критський, св. Іван Дамаскин, св. Симеон Новий Богослов, св. Григорій Палама в науці про Преображення стверджували про несотворену Божественну природу світла, яке вічно існує поза часом і простором. За св. Григорієм Паламою (XIV ст.) це світло в Старому Завіті являло славу Божу, яке грішна, обмежена земна людська природа не могла спостерігати. Тому, за святим Симеоном Новим Богословом (XIV ст.), ап. Павло до навернення в християнство, дорогою в Дамаск був засліплений Божественним світлом і повністю втратив зір. Та невдовзі, прийнявши віру в Ісуса Месію, був осінений силою Святого Духа, знову став бачити. Власне, Новий Завіт почався з поєднання Божественної і людської природи в Боголюдині – Ісусі Христі. Тобто Божественна природа Другої Іпостасі Пресвятої Трійці Сина Божого, поєднавшись з людською природою, обожила її і Христос під час свого земного життя завжди був у сяйві Божественного світла, яке більшість людей, не могли бачити. А ось Марія Магдалина бачила світло воскресіння, яке наповнило гріб, в якому був похований Ісус, і тому бачила ангелів і розмовляла з ними.

«Блаженні чисті серцем, бо вони побачать Бога»…

Гріховний бруд – ось єдина причина, через яку неможливо побачити Бога, а отже, і Божественне світло.

Господь перебуває у світлі. Багато аскетів, пустельників, монахів і монахинь покаянням, постом і молитвою очищали свої серця і бачили Спасителя і Божественне світло. Неймовірно цікаво, що багато наших сучасників, які належали до різних релігій, віросповідань, не тільки християн, а навіть атеїстів, високоосвічених або й зовсім безграмотних, які перебували в стані клінічної смерті, коли душа виходила з тіла, однаково свідчили про яскраве світло в кінці тунелю, до якого вони рухалися. До цього світла їх дуже манило, бо відчувалося, що в ньому – неземна радість, мир, спокій, любов, немає і тіні зла – тут повнота справжнього вічного щастя.

«Ви – світло світу, – сказав до своїх апостолів Христос. Ці слова стосуються і всіх християн. Тому не робити ніякого зла, а творити добро, нести у світ радість, мир і любов – це нести Боже світло. Багато праведників у стані глибокого сердечного переживання і духовного піднесення в молитві чи при прийнятті Святого Тіла і Крові Христової в буквальному розумінні світилися яскравим світлом.

Під час війни 1941–1945 рр. відкрили Києво-Печерську лавру, настоятелем її став архімандрит Кронід. Одного разу він закрив голову мантією і вибіг із храму. Монахиня Галина подумала, що йому стало погано, побігла за ним. На березі Дніпра о. Кронід відкрив лице – з-під мантії розлилося яскраве світло. «До смерті моєї мовчи», – строго наказав він. Проте не раз і інші монахи були свідками, як буквально світився їхній настоятель.

«Дивись, отже, чи світло, що в тобі, не є темрява», – застерігає Господь і цими словами закликає, щоб ми не обманювали самих себе, а правдиво і правильно оцінювали свій духовний стан. А критерій визначення цього стану простий: «Кожен, хто чинить зло, ненавидить світло, тож і не йде до світла, щоб не виявились діла його», – сказав Христос.

Отже, зло – дорога до темряви, а добро – дорога до світла. На превеликий жаль, як говорить Господь: «Люди ж більше полюбили темряву ніж світло». Тому бути християнином, це не лише бути охрещеним і сповідувати віру в нашого Спасителя. Це навіть не тільки строго дотримуватись усіх приписів Церкви, звершувати богослужіння, чини і обряди – це жити глибоким духовним життям у Святому Дусі, це з дня на день підніматись усе вище і ближче до Божого світла. Своїми ділами і всім своїм життям свідчити і світитись цим світлом.

Християнство – це преображення. Сьогодні ми приносимо до храмів преображені з насіння плоди земні й за них дякуємо Богові Творцеві й просимо преобразити нас для життя вічного. Амінь.

Михайло МЕЛЬНИК, *священик*

ОЛІМПІАДА: ПІДСУМКИ

ПОПРИ ВСЕ, МИ ТАКИ – СПОРТОВЦІ

Україна посіла 14-те місце в «медальному заліку». І хоч не ми увійшли у десятку найкращих, цей показник тішить.

У п'ятницю чудовий настрій подарували наші легкоатлетки, які вибороли «бронзу» в естафеті 4 х 100 метрів. Ця перемога є особливо приємною для Прикарпаття, оскільки в складі «четвірки» бігла наша Христина Стуй. Українські спринтерки встановили національний рекорд і впевнено фінішували третіми.

А субота принесла українцям рекордну кількість нагород. Спочатку Юрій Чебан виграв «золото» у веслуванні на каное на 200 метрів. Трохи пізніше друге «срібло» виборола наша байдарочниця Інна Осипенко-Радомська, цього разу на дистанції 200 метрів. У вечірній програмі добра звістка надійшла з легкоатлетичного стадіону, де «срібло» виборов метальник списа Олександр П'ятниця. Проте головні новини мали надійти з боксерського рингу, де за «золото» боролись українці Денис Беринчик та Олександр Усик. Денис провів дуже важкий бій у півфіналі й до поєдинку з кубинцем Сотолонго відновитися не встиг, тому поступився з рахунком 22:15. Олександр Усик зумів переламати хід бою і вирвати олімпійське «золото» у досвідченого італійця Клементе Руссо – 14:11. Золотих нагород могло бути і більше, але у півфіналі припинили боротьбу Тарас Шелестюк та Олександр Гвоздик. Вони поповнили скарбничку збірної бронзовими нагородами.

Неділя принесла Україні ще дві нагороди. «Золото» здобув наш уславлений боксер Василь Ломаченко. В історії України жоден боксер не вигравав двох золотих медалей на Олімпіаді, але Василеві це вдалося. Він елеґантно переміг корейця Хан Сунчула – 19:9. Ще одну неочікувану медаль здобув борець Валерій Андрійцев. Наш спортсмен у ваговій категорії до 96 кг вийшов у фінал, де поступився американцеві Стівенові Варнеру. Причому цього разу теж не обійшлося без суддівської прихильності на користь спортсмена зі США.

Україна здобула 20 нагород (6–5–9). Це менше, ніж українці вибороли у Пекіні (27 медалей). Наша країна випередила всіх сусідів за винятком Росії, посівши високе шосте місце серед європейських команд. Перше ж місце здобули американці – 104 медалі (46–29–29), другими фінішували китайці – 87 медалей (38–27–22), третє місце у британців – 65 нагород (29–17–19).

На церемонії закриття олімпійську естафету прийняла Бразилія. Наступний світовий спортивний форум відбудеться 2016 року в Ріо-де-Жанейро.

Н. К.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ **"ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ"!** Передплатний індекс – **91083**

ДОКУМЕНТ

«Коли матимете віру, як зерно гірчиці, то скажете оцій горі: Перенесися звідси туди – і вона перенесеться; і нічого не буде для вас неможливого». Мт. 17, 20

ПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАННЯ

СИНОДУ ЄПИСКОПІВ КИЄВО-ГАЛИЦЬКОГО ВЕРХОВНОГО АРХІЄПИСКОПСТВА УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ ДО ВІРНИХ У ЧАС ПІДГОТОВКИ ДО ПАРЛАМЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ 2012 року

Дорогі в Христі!

Наближаємося до чергових парламентських виборів, проведення яких є характерною рисою демократичної системи. Можливість вибирати випливає із загальновизнаного основоположного факту свободи людської особи, котра, формуючи державну владу, не лише реалізує своє невід'ємне право, а й бере на себе громадянську відповідальність за цю владу. А обов'язком чинної влади є забезпечити умови для вільного волевиявлення суспільства. Бо ж у демократії воля народу – закон для влади, а в диктатурі навпаки: воля влади – це закон.

Бажаючи бути співтворцями саме справедливого, демократичного ладу в нашій Батьківщині, нам слід дуже відповідально і зважено підійти до участі у виборах, оскільки через них ми здійснюємо своє фундаментальне право, ґарантоване не тільки Конституцією, а й самим Творцем, – обирати шлях власного життя і розвитку рідної країни, як також покликані втілювати в суспільне життя християнські цінності. Не прийти на вибори – означає самоусунутися від відповідальності за долю власної країни, відмовитися від християнського свідчення в суспільному житті, віддаючи свою долю і долю своїх дітей та внуків у випадкові, а часом і злочинні, руки. Прийшовши на вибори, ми передусім виконуємо свій громадянський обов'язок, реально й особисто стаючи співучасниками творення свого майбутнього, а окрім цього – не даємо нагоди нечесним на руку особам вкрасти наш голос і прикрити нашою відсутністю різноманітні маніпуляції чи фальсифікації.

Однак взяти участь у виборах – це тільки половина справи. Нам слід докласти всіх зусиль, щоб наш вибір був свідомим, зрілим, відповідальним, таким, що найкраще служитиме загальному благу українського народу і запевнятиме успішний розвиток нашої держави.

При цьому значення виборів належить розглядати не тільки у політичній, суспільній, а насамперед – у моральній площині. У час виборів пізнається моральна зрілість як кандидатів на різні державні посади, так і самих виборців.

Так, вибори дають нагоду вшанувати народним визнанням тих, хто своїми професійними якостями і моральними чеснотами вартий такої довіри. Цим суспільство не лише довірливо вкладає свою долю в руки гідних людей, а й надає чеснотам обраної особи важливе для неї всенародне визнання.

Проте вибори є також смиренним визнанням перед Богом і людьми того, що у своєму виборі суспільство часом помиляється. А тому настає час, коли воно мусить виправити помилку. Так від керма влади усувають тих, хто не виправдав народних очікувань або не зумів переконати людей у правильності своїх поглядів і власній праведності. Опинившись знову поза владою, ці люди отримують шанс переглянути й удосконалити свою позицію. З релігійної точки зору така щира й глибока внутрішня переміна окреслюється словом «навернення» і проявляється назовні як видима зміна не просто слів, а – реальних дій, які кожна людина може побачити і перевірити. Тому, роблячи свій вибір, ми повинні дивитися найперше на діла тих, хто претендує на нашу довіру й на наш голос. Не можна дати себе звабити різноманітними передвиборчими обіцянками та гаслами, які, хоч з об'єктивної точки зору можуть бути цілком виправданими й потрібними, в устах нечесних політиків стають засобом маніпуляції, підступу і введення в оману.

Вже апостол Яків, підкреслюючи небезпеку пустих слів і потребу виявлення ділами своєї віри, каже: «Покажи мені твою віру без діл, а я тобі покажу моїми ділами мою віру» (Як. 2, 18). Подібно маємо зробити і ми. Чи то безпосередньо спілкуючись з кандидатами, чи аналізуючи їхні програми, запропонуймо їм відповісти на декілька простих, але суттєвих для кожної порядної людини запитань: що доброго ти вже зробив для свого народу? Які суспільно значимі ініціативи ти дотепер запропонував і реалізував? Якщо ти дотепер був депутатом, чи належно виконував свій обов'язок перед народом, тобто чи робив свій вибір не за помахом видимої чи невидимої «руки», але згідно з власним сумлінням? Чи ретельно відвідував засідання, чи голосував сам, особисто? Чи не обманював своїх виборців, змінюючи свою політичну позицію, і таким чином спотворював їхнє волевиявлення і зловживав їхньою довірою? Чи ти не був причетний до корупційних дій? Чи ти своїми тезами не пропаґуєш ненависті, екстремізму, а навпаки – пропонуєш шляхи укріплення української державності й консолідованості нашого суспільства?

Окремо слід застерегти перед тими, хто намагається купити голоси виборців різноманітними діями. Це може бути або прямий підкуп, або завуальована під різні соціальні «доплати» заохота. Християнин у жодному разі не може продавати свого виборчого голосу, так само як і не може купувати голосів виборців на користь якоїсь політичної сили, бо в такий спосіб стає прямим співучасником корупції і руйнує наше суспільство. Вже стало поганою традицію в житті нашої держави, що різні форми матеріальної допомоги чи підвищення соціальних виплат збігаються в часі з черговою передвиборчою кампанією. Так чиняться спроби підмінити реальні реформи і зміни, яких дуже потребують різні сектори суспільного життя, їх імітацією. За цих обставин грошові виплати стають своєрідною анестезією сумління виборців і принижують гідність і без того приниженого й упокореного народу. Віддавати хоча б один голос таким особам чи політичним силам було б виявом великої легковажності й безвідповідальності перед лицем Бога, рідного народу і власного сумління.

Особливо застерігаємо від спокуси начебто швидкого та ефективного покращення суспільно-політичних обставин життя країни шляхом насилля, ненависті чи проявів екстремізму під виглядом будь-яких гасел. У підготовчий період і в час проведення виборів мир і спокій, стриманість і мудра розважливість є тими необхідними умовами, за яких можливе справді вільне волевиявлення громадян. Спроби будь-якого тиску на виборця, прояви ненависті до того, хто думає інакше ніж я, є неприпустимими як для християнина, так і для кожного зрілого громадянина й влади демократичної країни.

Благословенним є те суспільство, в якому зміна й очищення органів влади відбувається плавно і безперешкодно. Тоді кожен лідер має можливість переконати інших у своїй здатності провадити людей і реалізувати свою програму. Суспільство ж може або сміливо довіритися тим чи іншим парламентаріям, або законно усунути їх від влади.

І навпаки, великі нещастя насуваються на країну, коли цей важливий демократичний механізм зазнає спотворення чи й узагалі призупиняється. На нашу думку, це може статися з двох причин.

По-перше, зло настає тоді, коли чинна адміністрація відмовляється в демократичний спосіб передати владу іншим, натомість вдається під час виборчого процесу до різноманітних фальсифікацій, створення перешкод, а навіть до прямого насильства й обману, які унеможливлюють фактичне волевиявлення народу. Керівники, які бачать у цьому свою силу, насправді виявляють цим свою слабкість і вразливість.

Хай не буде так в Україні на цьогорічних виборах! Зупинити маховик розкручування фальсифікацій ніколи не пізно. Відновити справедливість передвиборчих змагань і забезпечити цивілізовані умови виборчого процесу можна і треба. Кожен керівник, який зрікається цього обов'язку, стягає на себе кару Неба і зневагу народу.

По-друге, великим лихом для країни є зневіра народу у своїй спроможності змінити ситуацію на краще і впадання в гріховну апатію. Це рівнозначно тому, якби селянин відмовився навесні засівати землю, побоюючись, що град поб'є його врожай.

Віра робить нас усесильними – зневіра перетворює на іграшку зловорожих стихій. Віра дала змогу апостолу Петрові подолати навіть силу гравітації й піти по воді. Але тільки-но він втратив цю віру, то почав тонути, за що й почув від Спасителя докірливе: «Маловіре, чого засумнівався?» (Мт. 14, 31).

З цими думками поручаємо Богові всіх, хто в той чи інший спосіб буде причетний до майбутніх виборів: владу закликаємо запевнити чесне, рівноправне і справедливе передвиборче змагання; учасників перегонів – пропонувати не порожні гасла, а реальну програму оздоровлення суспільства та реформування різних секторів суспільно-політичного життя, як рівно ж – висувати людей справді гідних довіри, професійних, морально чесних і сумлінних; усіх громадян – проявити зрілість, виваженість і відповідальність в аналізі програм кандидатів і в здійсненні свого вибору.

Запрошуємо священнослужителів, чернецтво та всіх мирян нашої Церкви до ревної молитви за наш народ і за Україну, за проведення чесних і справді демократичних парламентських виборів, прохаючи словами великого Митрополита Андрея: «Просимо Тебе, Царю Небесний, Духу правди, любові й справедливості, до Тебе підіймається наша молитва!

Зігрій і просвіти наші уми й серця, покажи нам правильну дорогу в нашій праці для добра свого народу, благослови наш труд і подай нам братню єдність у всіх наших зусиллях для щастя нашої вітчизни й народу та для нового розквіту Христової Церкви в Україні. Амінь».

Благословення Господнє на вас!

Від імені Синоду Єпископів
Києво-Галицького Верховного
Архієпископства
Української Греко-Католицької Церкви
+ СВЯТОСЛАВ

Дано в Києві, при Патріаршому соборі Воскресіння Христового, 24 липня 2012 року Божого, у день Переставлення блаженної Ольги

Отцям-душпастирям доручаємо зачитати вірним це Послання, а впродовж усієї виборчої кампанії після кожної Літургії щодня молитися три рази «Отче наш» і «Богородице Діво» за Боже благословення для нашого народу і успішне проведення парламентських виборів. Ці молитви можна поєднати з вищезгаданою молитвою Митрополита Андрея (Шептицького).

За «Католицьким оглядачем»

ДІЯ

ЛЮБИ, ЗНАЙ, УТВЕРДЖУЙ!

У ситуації, коли в країні постала нова мовна реальність, на Прикарпатті взялися напрацьовувати обласну Програму захисту і розвитку української мови на 2012–2015 роки. В Івано-Франківську відбувся семінар з участю керівника виконавчого апарату обласної ради Василя Скрипничука, заступників голів, керівників виконавчих апаратів районних рад, секретарів міських рад міст обласного значення. Обговорили основні заходи, передбачені в проекті програми й зібрали пропозиції.

Ініціатор впровадження програми – голова обласної ради Олександр Сич – закликав усіх підійти до справи предметно. Він закликав критично подивитися на ситуацію в краї. «Заїдьте у найдальше село області в будь-який генделик… Російська третьосортна попса звучить. Я не кажу хороша російська музика, англійська чи французька, а третьосортна… А що робиться у нашому автотранспорті?.. А в рекламі яка ситуація? Можна ще багато чого називати… Мусимо посилити вживання української мови. Чи дозволяє сьогодні законодавство в освіті за рахунок додаткового компонента збільшити кількість годин української мови? Що ми можемо зробити, щоб наситити наші біліотеки україномовною літературою, зокрема, професійною. Нам також дуже бракує української дитячої довідкової літератури. Хотілося б, щоб ця програма працювала не для годиться, щоб коли програма вийде на сесію, вона була не декларативною, а живою», – наголосив О. Сич.

Орієнтовні заходи Програми захисту і розвитку української мови в області містять наразі 37 пунктів. Серед «найкреативніших» заходів можна назвати розташування при в'їзді до області й до кожного райцентру рекламних носіїв, котрі популяризують видатні постаті українського державотворення та історичні події; виготовлення такої ж канцелярської продукції; проведення року української мови; проведення фестивалю нової сучасної української пісні; виїзні тематичні лекції з культури мовлення для вчителів-предметників із залученням відомих місцевих мовознавців; літературні зустрічі; організація курсів з вивчення української мови для представників національних меншин; підтримка місцевих видавництв україномовної літератури; проведення конкурсу на найкращу соціальну рекламу серед молодіжних організацій на підтримку української мови… Попри це обласна Програма захисту і розвитку української мови до 2015 року ще чекає цікавих предметних пропозицій. 23 серпня на сесії обласної ради її мали б затвердити.

Н. К.

ПРАВДА ПРО КРИВДУ

ПІДЛІСТЮ І ПІДСТУПОМ

боролися з українським народом комуністи у часи визвольних змагань. Цими ж методами продовжувачі їхньої справи борються з українцями і сьогодні. Прикладом цього є шахрайське ухвалення і підписання Закону «Про основи державної мовної політики»…

Щоб покінчити з українським рухом опору, радянська влада застосовувала спецгрупи, що діяли під виглядом ОУН–УПА, чим намагалася компрометувати патріотичний рух. Величезну каральну роль у боротьбі з українським народом відігравали чекістсько-військові операції і масові депортації українців в обійми «білого ведмедя» – на безмежні простори радянської імперії у повоєнні роки.

Доктор юридичних наук, науковий консультант Комісії Верховної Ради України з питань правопорядку і боротьби зі злочинністю І. Білас віднайшов у державних архівах цікавий документ. Коли 16 січня 1946 року Т. Строкач був призначений наркомом внутрішніх справ УРСР, а його попередник В. Рясний – першим заступником внутрішніх справ СРСР, відбулася передача всіх справ НКВС УРСР. В акті передачі зазначалося: «Результати боротьби з бандитизмом у західних областях Української РСР за період з лютого 1944 року по 1 січня 1946 року характеризуються такими даними:

проведено чекістських операцій – 39 773;
вбито бандитів – 103 313;
затримано бандитів – 110 785;
заарештовано активних повстанців – 15 959;
прийшли з повинною – 50 058;
затримано дезертирів – 13 704;
затримано тих, хто ухиляється – 83 284;
прийшли з повинною дезертирів – 58 488;
Всього – 443 960».

(Матеріали наукової конференції «Організація Українських Націоналістів і Українська Повстанська Армія (історія, уроки, сучасність)». – Стрий: ТОВ «УВІС», 1993. – С. 14–15).

На жаль, у цьому документі не вказано, скільки чекістських псевдобоївок ОУН–УПА діяло в західних областях і скільки знищили вони мирного населення під час таких «операцій», які супроводжувалися страшними звірствами проти мирного населення. В одному з документальних джерел мовиться:

«Характеристика на командира спецгрупи ОББ НКВС по Рівненській області Корякова Бориса Павловича, 1921 р. н., уродженець с. Вахтан Тоншаєвського району Горьківської області, росіянин, освіта 10 класів, член ВЛКСМ, закінчив військово-інженерне училище в Чернігові.

У вересні 1941 року був у київському оточенні – тяжко поранений потрапив у полон до німців, до 15.04.1942 р. перебував у Рівненському концтаборі. З квітня 1942 року і до приходу Червоної армії після втечі працював у Рівненській області в господаря. З'явився у військкомат і в травні 1944 року зарахований до спецгрупи. За період у спецгрупі на території Рівненської області під його керівництвом проведено до 200 операцій. Своїм особистим прикладом запалював бійців на подвиги в боротьбі з бандитами УПА й оунівським підпіллям. З 15 серпня 1944 року, перебуваючи зі своєю групою в Мізоцькому районі та діючи під маркою банди, провів велику роботу. За цей період у результаті проведених акцій з ліквідації бандитизму в районі група Корякова знищила до 215 і затримала близько 65 бандитів. Сам Коряков має у своєму рахунку 15 убитих бандитів і 22 затриманих.

Із 22.03 по 16.04.1945 року т. Коряков зі своєю групою брав участь в операції з метою ліквідації Крайового проводу Південної групи УПА в Козівському районі Тернопільської області.

(Чит. стор. 4)

Злочини нацизму засуджені Нюрнберзьким судом. До речі, одним із суддів був і «комунізм» в особі СРСР і його прокурора Вишинського. Але і сам комунізм учинив злочин проти людства не менше, а навіть більше. Та він не засуджений, а почасти навіть нині афішує себе, як найефективніша (щоправда, ніде в світі не реалізована) модель суспільного розвитку. А втім не засудження комунізму і є головною причиною нинішніх бід незалежної України…

НЮРНБЕРҐ-2

ЗЛОЧИНИ КОМУНІЗМУ СЛІД ЗАСУДИТИ, ЯК І ЗЛОЧИНИ НАЦИЗМУ

(Продовження. Поч. у №№ 29–32)

Якось наприкінці війни Хрущов відвідав оточений полк і запитав бійців, які є побажання (вночі їм скинули на парашутах і їжу, і тютюн, і набої. Вони відповіли, що все в порядку, але нема що курити. Виявилося, що новоспечений лейтенант, вчорашній випускник пединституту, щойно призначений на посаду, не встиг роздати до ранку саме тютюн. Хрущов наказав його розстріляти, а матері відправити листа, що поліг смертю хоробрих.

При форсуванні Дніпра розвивали не той плацдарм, який удалося захопити і наступ з якого був би успішнішим, а який був призначений Генеральним штабом Червоної армії. Це вартувало тисячі непотрібних жертв. Наступаючим військам не вистачало зброї, набоїв, харчів… Але були людські ресурси і впевненість, що «війна все спише». До них належали десятки, сотні тисяч не навчених, не одягнених новобранців. Їх гнали, як худобу на забій. Зате політруки безнастанно влаштовували мітинґи, закликаючи охриплими голосами нещадно бити ворога. Новобранці хвилями, одна за одною, йшли у стрімкі води Дніпра. «Заходили у воду тисяч 20–25, а виходили на протилежному березі не більше 5 тисяч», – згадує свідок і учасник форсування Дніпра. Ті, хто здолав його, живою лавою неслись на розпечену лаву сталі й свинцю. З каменем чи дрюком у руці, а то й просто притиснувши торбинку з домашніми сухарями, з якою вирядила матінка у дорогу. Без зброї – її ще треба було здобути у бою. Ціною власного життя. Назад – і не подумай, бо позаду – кулеметно-автоматні цівки «своїх заґрадотрядовців».

Більшовицький режим вважав усіх громадян, які перебували на окупованих територіях, «ворогами народу» й тому після визволення всі чоловіки віком від 16 років миттєво були мобілізовані в лави діючої армії та були, фактично, беззбройними (рідко коли – з холодною зброєю) кинені в бій на позиції фашистських військ. Мобілізованих на окупованих територіях людей фронтовики охрестили «одноразовими солдатами», «чорною піхотою», а також – «чорносвиточниками», оскільки до бою вони йшли у звичайному цивільному одязі й майже беззбройними. Втрати цієї «чорної піхоти» (ніде не зареєстрованої, до речі) були жахливими – до 90 відсотків убитими. А позаду йшли бійці «заґрадотрядов» з червоним прапором, кулеметами й автоматами, щоб новобранці, не дай Боже, не побігли назад. Чи не тому більше половини моїх односельчан не повернулися з Другої світової війни?

У 1945 році до Берліна військам англо-франко-американської коаліції залишалося 60 км, а Червоній армії – 200–300 км. Заради поширення «пролетарської» революції на більшу територію Сталін наказав прорвати оборонні укріплення фашистів і здобути Берлін першими. Наказ виконали, але якою ціною! Командуючі фронтів Конєв і Рокосовський навіть змагання влаштували, хто першим увійде до Берліна, хто першим – до рейхстагу! І ні секунди не подумали про матерів, рідних своїх солдатів, яких так чекали й особливо в останні тижні, останні дні нікому не потрібної, крім комуністів і нацистів, війни! Втрати Червоної армії – 361 тис. осіб, із них – 81 тис. осіб убитими.

12. Масове знищення тих, хто перебував на окупованих територіях, – також злочин комунізму.

Ярлик «зрадника» комуністичний режим повісив і на людей, що потрапили під окупацію. Таких осіб перевіряли спецслужби, а колишніх полонених після війни всіх відправили в концтабори ҐУЛАҐу, тюрми.

Після звільнення території України всіх призваних до армії майже без підготовки кидали у бій як гарматне м'ясо. Наприклад, під час боїв на Букринському плацдармі під Києвом. «Як свідчили потім нечисленні учасники тих боїв, що вижили, такого кровопролиття, як на Букринському плацдармі, не було з початку війни. Ні під Ленінградом, ні під Москвою, ні під Сталінградом. «Спускаючись з боку села Грушева до Ходорова, – розповідала Ганна Федорівна Крижаненко, – ми побачили жахіття. Все поле – праворуч і ліворуч від дороги (це площа 5 км на 1,5 км) було встелене трупами, один проз одного. Вони лежали долілиць, уткнувшись обличчям у землю. Майже всі були одягнені у домашнє – білі свитки й штанята, хтось – у вишиті сорочечки. За плечима – торбинки. Без зброї. І скрізь – задавнені висохлі калюжі темної крові. Німецьких трупів майже не видко. Тільки багато було розбитих танків з хрестами. Таке ж криваве місиво було довкруж усіх сіл Букринського мису. Ходорів не виняток.

Загиблих була сила-силенна. Стільки, що за якийсь місяць усіх не змогли прибрати і їх засипало снігом. Наступного року, як розтанув сніг, трупи знову почали збирати по полях… Кого змогли, поховали у братських могилах. Але переважну більшість закопували там же недалечко, в полях, ярках, на кручах».

За офіційними даними в битві за Дніпро загинуло 417 тисяч осіб. Насправді, за твердженнями дослідників, ця цифра значно більша – до мільйона убитих. «Три чверті з тих, що брали участь у боях на плацдармі, – розповіла завідувач відділу Музею ВВВ Надія Смолярук, – були «чорною» піхотою». Тобто вчорашні цивільні, здебільшого – не облікувані. Доукомплектування відбувалося по ходу просування військ. Щодо ретельного обліку новобранців не переймалися. Навчати молодих бійців азам воєнної науки не було ні часу, ні можливості. Головне, що вимагалося від командирів, від молодших до старших, – виконання бойового завдання. Будь-якою ціною. І це все діялося під червоним прапором із зіркою, серпом і молотом!

7 квітня 1944 року 9-та ґвардійська козача кубанська кавалерійська дивізія і 30-та кавалерійська дивізія зайняли територію Біляївського району Одеської області. За спогадами місцевих мешканців, всі чоловіки віком від 16 років миттєво були мобілізовані в лави діючої армії. 7–8 квітня з навколишніх населених пунктів було сформовано два батальйони (близько 1000 осіб). Їх набрали у Біляївці та навколишніх селах і вони, фактично, беззбройні були кинені в бій на позиції німецько-румунських військ. Погнали, як скотину на забій. І тільки вперед, бо позаду – кулеметно-автоматні цівки «своїх», так званих «заґрадотрядовців». Із новобранців у першому ж бою загинуло більше 900.

…1942 року з наказу Й. Сталіна були ліквідовані іменні медальйони… І тільки 1944–го ці жетони повернули, – тоді, коли воєнні дії перекотилися Україною… Ось чому, пояснюють дослідники Другої світової війни, родини забраних до армії українців отримували короткі повідомлення: «Пропав безвісти».

В. ДЯЧЕНКО

(Далі буде)

ПРО НЕВІДОМИХ

ЯКІВ НЕВЕСТЮК ІЗ ЖАБЙОГО

…Червень 1919 року. Українсько-польська війна у розпалі. За рідну землю і за «обшари» ударилися у кривавій віхолі галичани-українці і поляки. Чортківська операція 7–15 червня, спланована Начальною командою Української Галицької Армії (УГА), завершилася успішним проломом у польській обороні й визволенням Бучача, Тернополя, Золочева…

З цієї побідної нагоди стрілецький поет Яків Невестюк чарівним музикою словом проголошує:

«Ми йдем вперед, над нами вітер віє.
І рідні нам вклоняються жита,
Від радощів у грудях серце мліє –
За волю, край і смерть нам не страшна…»

* * *

…Листопад 1919 року. УГА – на Поділлі, за сумнозвісним Збручем. Оточена звідусіль: на півночі – московсько-більшовицькі війська, на заході – війська відродженої панської Польщі, на південному заході – леґіонери боярської Румунії, на півдні – білоґвардійські війська російського монархіста генерала Денікіна. Одна проти всіх. Без допомоги. І без надії на допомогу. УГА – в зловісному «Чотирикутнику смерті». Здесяткована тифом, виморена голодом і безперервними боями. Без набоїв, медикаментів, продовольства. Гола і боса. Змучена душею і тілом. Довжелезними вереницями, пішо і на обшарпаних возах, галицьке стрілецтво поволі рухалося з надією на порятунок і відпочинок на південь – на Балту, Тирасполь, Одесу…

Стогнав пронизливий вітер. Снігова віхола билася в холодні селянські халупи, де стрільці шукали тепла й перепочинку. Сніговій у байраках і яругах замітав навічно у братські могили охлялих, хворих, поранених, обморожених стрільців. А серед німої безодні валювали здичавілі голодні пси.

…У селі Витава, що коло Гнівані на Поділлі (нині – Вінниччина), колись був католицький цвинтар. З осені 1919 р. – по весну 1920 р. він рясно вкрився стрілецькими могилами. Там ховали стрільців УГА, що померли від тифу, інших хвороб і голоду в 3-ій польовій лічниці. І, мабуть, нащадки загиблих так і не дізналися б, хто з галицьких стрільців і де закінчив свій мученицький шлях. Та знайшлися самовіддані їхні побратими, які в тих жахливих умовах зуміли зберегти список полеглих краян.

Його склали сотник-лікар УГА (один із 38-ми військових лікарів, що перебували за Збручем) **Юліан Шипайло** разом з отцем-капеланом **Михайлом Юзв'яком**: кілька сотень стрілецьких імен, що упокоїлися на цвинтарі села Витава.

Рятуючи хворих і поранених, сотник-лікар Юліан Шипайло сам заразився тифом. Помер там же, у тому «Чотирикутнику смерті». Але скорботний список померлих у Витаві стрільців зберігся: він був опублікований у числі 194 за 1924 рік львівського часопису «Український вістник».

…Стрілецький лікар Яків Невестюк, який пережив разом з УГА ті моторошно-пекельні випробування з душевним болем писав:

…Понурі оргії жахіть тифозних…
Ми в знемозі день і ніч ідемо.
В обіймах лютих подихів морозних
Знесилені, зхворовані впадемо.

Бо тиф і голод в наділ нам припали,
Бо смерть, мов пес голодний, йде за нами.
Обдерті клуні нам приютом стали,
Сніги холодні стали нам гробами.

* * *

Яків Невестюк – непересічна особистість. Він коли-не-коли зринає на овиді нашої національної історії як письменник-драматург, поет, етнограф, громадсько-політичний діяч. Народився 1 січня 1868 року у сім'ї городенківського службовця. Але як лікар практикував до кінця життя на Гуцульщині – у Жабйому (нині – Верховина), де й помер.

Доктор медицини, колишній керівник медичного відділу Всеукраїнської академії наук (ВУАН) **Василь Плющ** у своїй праці «Українські поети-лікарі», опублікованій на еміґрації у Лондоні 1965 року, зазначав, що Яків Невестюк народився року 1868, коли помер – невідомо. Деякі історики вказують 1934 рік як дату смерті лікаря-поета, а відомий прикарпатський історик-краєзнавець Ігор Пелипейко у своєму довіднику «Гуцульщина в літературі» рік смерті Якова Невестюка подає 1939-ий, до речі, без дня і місяця. І не безпідставно: після «золотого» вересня 1939 року на Прикарпатті, як і по всій Західній Україні, прокотилася хвиля московсько-большевицьких репресій і висилень до Сибіру й Казахстану свідомого національно-патріотичного українства. Під ті «жорна» міг потрапити і лікар-письменник Яків Невестюк.

* * *

…Навчався Яків Невестюк у Городенці в 1874–1879 роках, у Коломийській гімназії – у 1879–1887 рр., у Краківському університеті – в 1887–1894 рр. Краківський період його навчання пов'язаний з активною діяльністю серед українського студентства. Тут він разом зі своїм приятелем **Василем Стефаником** організували українське студентське братство «Академічна громада», впродовж кількох років був його головою. Згодом в одному з листів до **Левка Бачинського** Василь Стефаник згадував про Якова Невестюка: «…За Невестюком дуже мені банно, ото душа була! Гай! Гай! Чи бачився ся з ним?» Востаннє про Я. Невестюка він згадував у листі до **Михайла Павлика** від 2 березня 1896 року.

Ще за студентських років Яків Невестюк долучився до Русько-української радикальної партії. Як її діяльний член згодом співпрацював із друкованим органом радикалів – громадсько-політичним двотижневиком «Народ», що видавався у Коломиї та Львові у 1880–1895 роках. Часопис редаґували **Михайло Павлик** та **Іван Франко.** На його сторінках, до речі, друкувалися **Євген Левицький, Северин Данилович, В'ячеслав Будзиновський, Михайло Драгоманов.** Яків Невестюк підтримував з ними творчі зв'язки.

Ба більше, радикал-соціаліст Яків Невестюк займається перевезенням до Росії через австрійсько-російський кордон видань радикальної партії та іншої літератури. Тож за перевезення близько 30 видань соціалістичного спрямування, що підбурювали «до бунту і скинення верховної влади», у травні 1892 року на кордоні у Волочиську був заарештований російською жандармерією. Під слідством перебував у Києві п'ять місяців, а шестимісячне ув'язнення – в одиночній камері в Санкт-Петербурзі. Цю пригодницько-в'язничну «Одіссею» Яків Невестюк описав у повісті «Спомин з моєї пригоди в Росії».

* * *

…20 січня 1894 року Яків Невестюк отримав ступінь доктора всіх медичних наук. Медичну практику розпочав у Мостах Великих, а невдовзі перебрався до Жабйого. Він надає медичну допомогу Іванові Франку і **Михайлові Коцюбинському,** які побутували на Гуцульщині, листується з ними, займається письменницькими справами.

На прохання І. Франка Яків Невестюк збирає фольклорно-етнографічні матеріали, пише низку статей на медичну й культурно-освітню тематику, які друкує, зокрема, в літературному часописі «Життя і слово». А разом з відомим медиком **М. Олійником** працює над українським словником медичних термінів.

* * *

…Василь Плющ у своїх спогадах «Українські поети-лікарі» пише, що Невестюк, як і лікар-письменник Модест Левицький (1866–1932), переважно займався прозовою творчістю і публіцистикою. Додамо: він виступав і як драматург: Яків Невестюк – автор комедії «Кандидат», п'єс «Супруги», «Несамовиті», «Запорізьке сватання», окремі з яких виставлялися на сценах галицько-українських театрів. І якщо про творчість М. Левицького радянські історики-літературознавці писали, що він у своїх «некоторых произведениях 1925–1927 в буржуазно-националистическом духе освещал события гражданской войны на Украине», то про творчість Якова Невестюка літературознавці взагалі нічого не писали: його творчість пройнята українською національною стихією, національно-патріотична за своєю суттю і формою. Для радянської історіографії і літературознавства вона вважалася «націоналістичною». Тож не дивно, що творча спадщина Якова Невестюка досі у забутті, а його ім'я не потрапило до довідника-мартиролога Українського письменства.

Володимир МОРОЗЮК,
член Національної спілки письменників України

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

ОКУПАНТ – ЗАВЖДИ ОКУПАНТ

У Музеї визвольних змагань відбулася презентація книги Степана Каспрука «Каральні акції німецьких нацистів на Прикарпатті (1941–1944)».

Хоч по закінченні Другої світової війни минуло вже майже сімдесят років, тема ця майже недосліджена. А комуністи ж так старалися показати звірства нацистів (зрозуміло, щоб обілити свої злодіяння. – ред.). Як пише упорядник видання, відразу після звільнення краю «тільки в Станіславській (Івано-Франківській) області працювало 600 аґітколективів, які об'єднували 5640 аґітаторів», які, торкаючись теми війни, говорили лише про керівну і спрямовуючу роль партії більшовиків, героїчне комуністичне підпілля, якого насправді не було, і про злодіяння українсько-німецьких буржуазних націоналістів.

Насправді ж ситуація, і про це свідчать документи й факти, зібрані автором, була іншою. Нацисти насамперед боролись і люто винищували націоналістів. Комендант ґестапо в Станіславській області Ганс Крюгер чітко і недвозначно визначив, що для нього найголовнішими ворогами є, насамперед, націоналісти, а також – євреї і комуністи. Отож і знищували членів ОУН жорстоко й нещадно.

У книзі оприлюднені тисячі фактів розстрілів інтеліґенції, селян, робітників, підприємців, навіть за найменшою підозрою у належності до ОУН. І ревно допомагали їм у цьому поліцаї, як з-поміж польських фольксдойчів, так і колишніх енкаведистів. І розстрілам тим несть числа. Майже вісімнадцять тисяч українців убили німці за три роки окупації. І якщо у декого склалось враження, що німецькі окупанти були «кращими», аніж радянські, прочитайте книгу С. Каспрука. Просто вони окуповували нас менше часу. А окупант завжди є окупантом.

Про важливість дослідження автора для пізнання нашої історії говорили на презентації директор Музею визвольних змагань Ярослав Коретчук, начальник управління культури облдержадміністрації Володимир Федорак, науковець Михайло Паньків, голова Всеукраїнського братства ОУН–УПА Богдан Борович, представник «Меморіалу» Марія Іванишин та інші. Наголошувалось, що книга Степана Каспрука «Каральні акції німецьких нацистів на Прикарпатті» має бути у кожній бібліотеці, школі, у кожного вчителя історії і за нею і їй подібними діти мають вивчати нашу недавню і давню історію, а не за тими підручниками, які нав'язує освіті нинішній її міністр.

Маємо зрозуміти, що і радянські, і німецькі окупанти – два чоботи – пара, жорстокі й немилосердні до українців. Тому, як закликає автор, «бережімо незалежність, утверджуймо українську Україну, бо лише вона одна і захистить нас від окупантської потопи».

Богдан ВІВЧАР

ПРОСВІТЯНИ

Колишній коломиянин Анатолій Олійник – кандидат філологічних наук, доцент, завкафедрою англійської мови для технічних та аґробіологічних спеціальностей Київського національного університету біоресурсів і природокористування України. А ще його знають як перекладача низки текстів соціально-економічного характеру, історії Ірландії, автора збірки віршів, просвітянина.

ПОКЛИКАННЯ – СЛОВО

М. С.: Пане Анатолію, розкажіть конкретніше про себе.

А. О.: Народився у 1962 році в Забайкаллі, у Читинській області. Коли мені було два з половиною роки, сім'я переїхала в село Товмачик. Тут навчався у восьмирічці, дев'ятий і десятий класи закінчив у Ланчинецькій школі. Вищу освіту здобув у Івано-Франківському педінституті імені Василя Стефаника. Працював у школах Жукотина, Товмачика, Турки, референтом товариства «Знання», перекладачем відділу зовнішніх економічних зв'язків деревообробного заводу, кореспондентом газети, викладачем коледжів права та бізнесу, економіко-правового. Закінчив аспірантуру, захистив 2002 року дисертацію. Мене запросили на посаду завкафедри іноземних мов Європейського університету фінансів, інформаційних систем, менеджменту та бізнесу. Тут я трудився два роки. Потім перейшов до університету.

М. С.: А як склалася творча доля?

А. О.: Час від часу дописував до Коломийського часопису «Червоний прапор». Її останній редактор запропонував стати штатним кореспондентом. Але мене більше вабило не газетне, публіцистичне, а художнє слово. Тому хочу подякувати поетові й журналістові Василю Рябому, якого можу назвати своїм учителем, за те, що він свого часу помітив мене, спрямував у літературі, не дав погаснути поетичній іскрі. До речі, за ідеологічний недогляд – вміщений за комуністичної влади на сторінках газети мій вірш про солдат-афґанців «Журавлі» він був покараний на партійних зборах. Ця людина і сьогодні допомагає талановитим авторам-початківцям, не маючи за це винагород. І, що мене вражає, – подає приклад, як треба творити високохудожні поезії.

М. С.: Що надихає в перекладацькій та літературній роботі?

А. О.: Не скажу, що робота, бо це швидше проза, ніж поезія. Та й де взяти того натхнення? Пішла у вічність моя дружина. Є інші проблеми. Я не належу до активних літераторів, які публікуються й видаються. Довго виважував вірші, що увійшли в мою першу збірку «Золоті хурделиці», яка видана 2007 року. У передмові відомий поет, перекладач незабутній Микола Мірошниченко підтримав мене. Маю підготовлену до друку нову збірку.

Отож поезія для мене – не лише самовираження. Читаю вірші й пізнаю світогляд багатьох світових класиків і сучасників. Відкриваю нові імена. З великим захопленням оглянув музей-кімнату поета-політв'язня Тараса Мельничука в бібліотеці № 2 для дітей. Його вірші були його життям. Це високе покликання. А мої вірші – просто захоплення, мій ліричний щоденник. В них я ділюся роздумами про боротьбу зла і добра, випробування людини, пошук ідеальності у часі та просторі. Ось до прикладу іронічний вірш «Піджак»:

Квітневе сяйво – он яка погода.
Мов шахові фігурки – пішоходи.
І на проспекті там, де гастроном,
Я здибався із власним піджаком.
Статечний, у професорському чині,
Краватці і кришталім капелюсі.
А я – в брудних кросівках і в щетині –
Пішов купити молока і мюслів.
Я в погляді його побачив месиж,
Що я дрібний поет, а він – професор,
І кафедра у нього перспективна,
І в Кембриджі навчається дитина.
І по світах від побував немало,
І загалом життя зрослося вдало.
Він привітався, запросив на пиво.
Ото було вже диво, справжнє диво.
Я цього дива не здогнав ніяк.
Мене мій власний переріс піджак.

М. С.: Ваші побажання нашим читачам...

А. О.: Бути здоровими фізично і духовно. Шанувати Волю, Незалежність, за що було пролито багато крові українського народу. А для захисту рідної мови потрібно завжди всюди розмовляти нею, підтримувати українську книгу і пресу, вишукувати кошти на видання книжок. Будьмо такими, щоб, як співається в пісні, наша доля нас не цуралась, щоб краще в світі жилося!

Спілкувався ***Михайло СЛОБОДЯН,*** *член ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка*

ТВОРЧІСТЬ

ПЛЕНЕР У ВЕРХОВИНІ

У Верховині відбувся 18 Всеукраїнський пленер художників. Його організаторами стали управління культури, національностей та релігій Івано-Франківської облдержадміністрації і Музей мистецтв Прикарпаття.

Впродовж тижня митці мали змогу зафіксувати на полотнах чудові краєвиди українських Карпат, культурно-історичні пам'ятки реґіону та його мешканців. Після завершення пленеру у Музеї мистецтв Прикарпаття відкрилася виставка творчих робіт художників.

ВИСТАВКИ

МИСТЕЦЬКЕ СУЗІР'Я СУСІДІВ

У Картинній галереї Національного заповідника «Давній Галич» відкрили виставку мистецьких робіт «Сусіди». Основним завданням організаторів виставки було ознайомлення відвідувачів з живописом майстрів, які проживають у близьких до Прикарпаття краях. Як не дивно, але в умовах сучасного інформаційного простору ми маємо більше знань про події у сусідніх Польщі, Німеччині, Росії; натомість про життя в інших областях нашої держави знаємо мало.

Виставка дає змогу відвідувачам відкрити для себе нові імена, побачити відображення і розуміння природи й людини у живописі митців Буковини, Вінниччини, Закарпаття, Львівщини, Рівненщини, Тернопільщини, та й Івано-Франківщини. Загалом свої твори експонують 42 майстри художньої творчості.

Н. К.

ВАРТО ЗНАТИ

ВІД СИТЦЕВОГО – ДО КОРОННОГО

СИТЦЕВЕ весілля святкується після першого року спільного життя і називається так тому, що будні вже увійшли у життя молодят. За традицією вони дарують одне одному ситцеві носові хустинки.

ДЕРЕВ'ЯНЕ – 5 років шлюбу, подружжю дарують вироби з дерева.

ЦИНКОВЕ – 6 з половиною років. Воно нагадує, що шлюб повинен блищати, мов цинк.

МІДНЕ – 7 років. Подружжя обмінюється мідними перснями, – символом дзвінкого щастя.

ЖЕСТЯНЕ – 8 років. Цього дня дарують домашні речі.

ДЕНЬ ТРОЯНД – так називається 10-річчя спільного життя.

НІКЕЛЕВЕ ВЕСІЛЛЯ – 12 з половиною років – попереджує подружжя про те, щоб вони не забували підтримувати блиск у своїх відносинах.

СКЛЯНЕ – 15 років шлюбу. Ясними й прозорими повинні бути стосунки між подружжям. Цей ювілей нагадує, що через стільки літ спільного життя стосунки між ними можуть бути й найбільш нестійкими, тому потрібно уважно ставитися одне до одного, щоб не розбити крихке скло кохання.

ФАРФОРОВЕ – 20 років. Стіл сервірують посудом із фарфору. Вважається, що на цей час подружжя вже змогло завести такий дорогий посуд.

СРІБНЕ – 25 років. На це весілля запрошуються всі близькі та знайомі. Поруч із золотими обручками одягаються срібні.

ПЕРЛИННЕ – ознаменовує 30-ий рік подружнього життя. Чоловік дарує дружині (якщо може) намисто з перлин.

ПОЛОТНЯНЕ – в день 35-річчя подружжю дарують рушники і простирадла, натякаючи цим на неослабний потяг їх одне до одного.

АЛЮМІНІЄВЕ – 37 з половиною років. Засвідчує міцне подружнє щастя.

РУБІНОВЕ – відзначається через 40 років. Чоловік (знову-таки, якщо може) дарує дружині перстень із каменем кохання й вогню – рубіном.

ЗОЛОТЕ – 50 років. Подружжя обмінюється новими золотими обручками, тому що пальці, на яких носили старі, змінилися, а самі обручки стерлися.

ДІАМАНТОВЕ – 60 років. Засвідчує, що вже ніщо не може розлучити подружжя.

ЗАЛІЗНЕ – 65 років.

КАМ'ЯНЕ – 67,5 років.

БЛАГОРОДНЕ – 70 років.

КОРОННЕ ВЕСІЛЛЯ – 75 років.

За «Гуцульським календарем»

ПОСТАТІ

СПІВАК ГУШАЛЕВИЧ І ГАННУСІВКА

Свого часу відомий прикарпатський дослідник професор Володимир Полєк у своєму «Біографічному словнику» у статті про Євгена Гушалевича подав два ймовірних місця його народження – с. Ганнусівку та м. Львів. Досі ніхто не наважувався ствердно відповісти, де саме народився відомий тенорний співак і яке місце у його біографії відіграло згадане вище село нині Тисменицького району.

Сучасна мережа Інтернет дозволила нам знайти вирішення цієї проблеми. Мусимо констатувати, що Євген Гушалевич народився усе ж таки у Львові у сім'ї священика і поета Івана Гушалевича. Цікаво, що не існує і єдиної думки, якого саме року: одні джерела стверджують, що 28 листопада 1864 року, інші вказують на 1867 рік. Зазначимо, що подібна ситуація, як і з роками народження, склалася і з датою смерті співака. Одні джерела повідомляють, що Є. Гушалевич помер у Кьольні 29 травня 1907 року, а інші вказують на 1919 рік.

Освіту Євген здобув у Львівському університеті, а співати вчився спочатку в рідному місті у Валерія Висоцького, а пізніше, з 1888 року, здобував освіту у Віденській консерваторії (клас Й. Генсбахера). Після закінчення консерваторії з 1891 року він виступав на оперних сценах Прешбурга, Аахена, Львова, Берліна, Брно, Праги, гастролював у Дюссельдорфі, Дрездені, Карлсбаді, Варшаві, Кракові. Євген Гушалевич мав голос широкого діапазону, сили та чистої інтонації.

Його дружина Аліса, з якою він одружився 1896 року, походила з Будапешта. Вона також була співачкою (партія сопрано) і померла у Мюнхені 1940 року. Дочка Євгена та Аліси Гушалевичів Женія (1901–1971) теж була успішною оперною співачкою.

Цікаво, що Є. Гушалевич ніколи не забував про своє галицьке походження. Він часто бував на батьківщині. У 1882–1902 роках провів ряд виступів у Львові, Тернополі, Коломиї, Стрию, Чернівцях та інших містах краю, які пройшли з великим успіхом. У них він виконував романси М. Лисенка, Д. Січинського, А. Вахнянина, а також народні пісні. Із задоволенням Є. Гушалевич брав участь у Шевченківських концертах.

І все ж нам цікаво, як у біографію цього великого майстра сцени потрапило село Ганнусівка. Виявляється, що цей факт теж має своє пояснення. Річ у тім, що в цьому селі мешкала його рідна сестра Михайлина, яка була дружиною місцевого пароха Петра Янкевича. У липні 1899 року, виступаючи у Станиславові, він разом із дружиною Алісою відвідав у Ганнусівці сім'ю своєї сестри. 14 липня того ж року Є. Гушалевич давав концерт у Коломиї, гроші від якого пішли на будову Народного дому, а 4 березня 1902 вдруге концертував у Станиславові. Цілком можливо, що він і тоді навідувався до сестри.

Іван ДРАБЧУК, *краєзнавець*

АҐІЙ!

ЯК БУТИ ТИМ, ХТО НЕ ХОЧЕ «ЯЗИКА»?

Одеська міська рада на позачерговій сесії в понеділок уже ухвалила рішення, згідно з яким російська мова отримала в місті статус реґіональної. Документ ухвалили в рамках реалізації положень чинного Закону «Про основи державної мовної політики». Мер Одеси Олексій Костусєв зазначив, що для 89 відсотків одеситів комфортніше розмовляти, читати і спілкуватися російською. А як же бути решті? Невже вони – не громадяни України?

ПРАВДА ПРО КРИВДУ

ПІДЛІСТЮ І ПІДСТУПОМ

(Закінчення. Поч. на стор. 2)

Діючи під маркою банди, зібрав повні дані про дислокацію бандугруповань у селах Пенів і Конюхи та підвів їх під удар військ НКВС.

Начальник відділу ББ УНКВС по Рівненській області майор держбезпеки Гаврілов».

Часто-густо жертвами цих чекістських спецгруп МҐБ були люди, які не мали нічого спільного з націоналістичним підпіллям. Свавілля каральних органів не знало меж. 22 жовтня 1944 року в село Кривеньки Пробіжницького району Тернопільської області прибули 60 бійців військ НКВС, які напідпитку під командуванням майора Полянського та молодшого лейтенанта Молдованова розстріляли десять жителів цього села і спалили 45 хат. Серед розстріляних було п'ятеро осіб – членів сімей воїнів Червоної армії, які перебували на фронтах війни з гітлерівцями. Після цього терористи відправили повідомлення, що цей розстріл вчинили бандерівці *(«Матеріали наукової конференції... – С. 13).*

«...9 травня 1946 року заступник командира першої роти 91-го СП лейтенант Сорокін разом із командиром кулеметного взводу молодшим лейтенантом Карповим, перебуваючи у нетверезому стані, викликали на допит затриману жінку. Під час допиту скатували залізними прутами і, не задовольнившись цим, поклали на підлогу та насипали у статевий орган перцю, який взяли у кухаря Волочаєва. Після такого «допиту» жінка не могла вийти з приміщення, її виводили бійці» *(Там само. – С. 15).*

У вересні 1946 року група бійців ґарнізону, що дислокувалися у селі Микитинцях Косівського району Станіславської (нині – Івано-Франківської) області, зайшовши до хати Михайла Микитюка, поводилися дуже брутально, видаючи себе за бійців УПА. Запитали, чи він здав контингент. Почувши, що ще ні, сказали: «Ну і не здавай, а то ви совєтам здаєте, а ми в лісі сидимо без хліба», потім розбили вікно, побили господаря хати, зґвалтували Анну Микитюк 1922 р. н.

Таких підлих і підступних злочинів проти мирного населення червоні «визволителі» вчинили безліч, а натомість під їх маскою насаджували брехливі міфи й приписували учасникам антирадянського руху опору скоєне власними руками.

Україна вже відзначає 21 річницю своєї Незалежності. Хоч український народ позбувся ганебного ярма більшовизму, але не треба заспокоюватись і втрачати пильність. Головне – зберегти здобуті досягнення й свободу.

Геннадій БУРНАШОВ,
письменник, публіцист